

Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/708)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1719/2118

18/5/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 18/5/2009 tarihinde kararlaştırılan “Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Küresel krize bağlı olarak yaşanan olumsuzluklar nedeniyle başta küçük ve orta büyüklükteki işletmeler olmak üzere firmaların finansman kaynaklarına erişimleri noktasında ve kredi sistemi açısından bazı sıkıntılar yaşanmaktadır.

Tasarı ile firmaların finansman imkanlarının geliştirilmesi ve kredi sisteminin etkin işlemesine katkı sağlanması amacıyla, Bakanlar Kurulu tarafından firmalara kredi garantisi vermek üzere belirlenecek olan kredi garanti kurumlarına 1 milyar Türk Lirasına kadar nakit kaynak aktarmaya ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkili kılınmaktadır.

Düzenlemenin temel amacının, kredi sisteminin etkin bir şekilde işlemesine katkı sağlamak olduğu dikkate alındığında, bankaların da bu sistemin etkin çalışmasına katkıda bulunmaları gereği ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, bankaların yapacakları katkıların, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun uygulanması bakımından yaratabileceği problemlerin dikkate alınması ve hatta teşvik edici uygulamaların geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, Tasarıda kredi garantisi veren kredi garanti kurumları açısından 5411 sayılı Bankacılık Kanununun uygulanmayacak hükümleri düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna geçici 20 nci madde eklenmektedir. Geçici 20 nci madde ile, firmaların küresel mali kriz ile daralan finansman imkanlarının artırılması ve kredi sisteminin etkin bir şekilde işlemesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, Bakanlar Kurulu tarafından tespit

edilecek kredi garanti kurumlarına, firmalara kredi garantisi sağlamak üzere 1 milyar Türk Lirasına kadar nakit kaynak aktarılması ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilmesi öngörülmektedir. Ayrıca madde ile kaynak aktarmak için Hazine Müsteşarlığı bütçesine tertip açmaya ve bu tertibe ödenek aktarmaya Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.

Maddenin düzenleniş amacının, kredi sisteminin etkin bir şekilde işlemesine katkı sağlamak olduğu dikkate alındığında, bankaların da bu sistemin etkin çalışmasına katkıda bulunmaları gereği ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, bankaların yapacakları katkıların 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uygulaması bakımından yaratabileceği problemlerin dikkate alınması ve hatta teşvik edici uygulamaların geliştirilmesi gerekmektedir. Örneğin, kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarında, pay sahibi olacak bankaların genel müdürlerinin veya yardımcılarının yer alması 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 25 inci maddesinin altıncı fıkrası uyarınca mümkün değildir. Ancak belirtilen unvanlardaki kişilerin bahse konu kredi garanti kurumlarında görev almasının, söz konusu kurumların yönetiminin daha etkin çalışmasına katkıda bulunabileceği de tabiidir.

Aynı şekilde 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 48 inci maddesinde kredi olarak addedilebilecek işlemler arasında ortaklık payları da yer almaktadır. Bu bağlamda, söz konusu nitelikteki ortaklık payları için 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 53 üncü maddesi uyarınca genel kredi karşılığı ayrılarak ilave bir maliyet üstlenilmesi durumu ortaya çıkabilecektir.

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 49 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, aralarında birinin ödeme güçlüğüne düşmesinin diğer bir veya birkaçının ödeme güçlüğüne düşmesi sonucunu doğuracak boyutta kefalet, garanti veya benzeri ilişkiler bulunan gerçek ve tüzel kişilerin ilgili risk grubuna dahil edileceği öngörülmüştür. Dolayısıyla, bankalarca söz konusu kurumlarda edinilecek ortaklık payları nedeniyle bu kuruluşlar tarafından verilecek garantilerin 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca bankanın dahil olduğu risk grubuna ait bir kredi ilişkisi gibi değerlendirilmesi ve aynı Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasında öngörülen % 20'lik limitin azaltılması söz konusu olacaktır. Ayrıca, nakit kaynak aktararak veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilerek Hazine Müsteşarlığı'nın destek sağlayacağı kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarının Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan finansal kuruluş kapsamında değerlendirilemeyeceğine dair bir tartışmanın ortaya çıkması durumunda da Kanunun 56 ncı maddesinde bankaların kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki ortaklıklarda edinebilecekleri paylar bakımından sınırlamalara tabi olunması durumu ortaya çıkabilecektir.

Muhtemel sorunların önlenmesini teminen 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 25 inci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 53 üncü, 54 üncü ve 56 ncı maddelerinin, kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarında pay sahibi olacak bankaların sahip oldukları paylar bakımından uygulama dışı tutulması gereği ortaya çıkmaktadır. Bahse konu maddelerin uygulanmaması, bankaların söz konusu kuruluşlara katkıda bulunmalarını da teşvik edecektir.

Maddenin son fıkrasında, kaynak aktarılabilecek kredi garanti kurumlarını tespit etme ve aktarılabilecek kaynağa ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna tanınmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

27/05/2009

Esas No.: 1/708

Karar No.: 47

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 18.05.2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 21.05.2009 tarihinde Komisyonumuza havale edilen (1/708) esas numaralı “Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 26.05.2009 tarihinde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Ali BABACAN ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu 32 nci birleşiminde incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; son zamanlarda tüm dünyayı etkileyen küresel kriz ülkemiz ekonomisi üzerinde de olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Özellikle ekonominin itici gücü olan reel sektör, finansal kaynaklara ulaşma konusunda çeşitli sıkıntılar yaşamaktadır. Bu bağlamda, finansal kuruluşlara kaynak sağlanarak bu kuruluşların kredi sisteminin işleyişine katkıda bulunmalarının sağlanması ve reel sektörün sıkıntılarını hafifletecek önlemler alınması gerekmektedir. Böylece finansal sektörün de katkılarıyla krizden çıkılmasına yönelik çabalar desteklenmiş olacaktır.

Ayrıca, finansal sektörün desteklenmesi sürecinde bankaların yer alması, kredi sisteminin daha etkin bir şekilde işlemesine olanak sağlayacaktır. Bu bağlamda, Tasarı ile öngörülen teşvik sisteminin etkin işlemesi amacıyla 5411 sayılı Bankacılık Kanununun uygulanması ile ilgili ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi gerekmektedir.

Tasarı ile;

- İşletmelere kredi garantisi verecek olan kredi garanti kurumlarına 1 milyar Türk Lirasına kadar nakit kaynak aktarmaya ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın yetkili kılınması,

- Kredi garanti kurumlarında pay sahibi olacak bankaların sahip oldukları paylara ilişkin 5411 sayılı Bankacılık Kanunundan kaynaklanacak hukuki tereddütlerin giderilmesi,

- Kaynak aktarılabilecek kredi garanti kurumları ile kaynağın ne şekilde kullanılacağına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi,

öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Tasarının yerinde bir düzenleme olduğu, Tasarı ile öngörülen 1 milyar TL’lik kaynak aktarma yetkisinin yetersiz olabileceği, dolayısıyla piyasada yaratacağı etkinin beklenenden az olabileceği, ayrıca münferit düzenlemeler yerine daha kapsamlı önlemler içeren bir istikrar programının hayata geçirilmesi gerektiği,

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 386)

- Kredi garanti kurumları sistemi vasıtasıyla bankaların, işletmelerin ve kredi garantisi veren kuruluşların, kredi riskini paylaşması yoluyla küresel ekonomik krizden etkilenen piyasa aktörlerinin risk yüklerinin azaltılabileceği,

- Hazine Müsteşarlığı'nın söz konusu kredi garanti kurumlarına kaynak aktarımının hangi yöntem ile yapılacağına açıklık getirilmesi gerektiği,

- Küçük ve orta büyüklükteki işletmelere doğrudan kaynak aktarılması yerine, mevcut kredi stoku göz önüne alınarak finansman sorunlarına kalıcı çözüm getirecek bir teşvik sisteminin oluşturulması gerektiği, ayrıca kredi garanti kurumu tarafından istenen teminatlar ile ilgili düzenlemeler yapılmasının yararlı olacağı,

- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'ne verilmesi öngörülen borçlanma yetkisinin tutarına ilişkin limit belirlenmediği ve bütçe ile ilişkilendirilmediği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakiben, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Tasarıda öngörülen düzenleme ile küçük ve orta büyüklükteki işletmelere kredi garantisi sağlanarak ilave finansman imkanlarına kavuşmasının amaçlandığı, böylece reel sektörde üretim devamlılığının sürdürülmesi ile istikrar ve güven ortamının geliştirilmesine katkıda bulunulacağı,

- Tasarıda öngörülen kaynak miktarının yeterli olduğu, çarpan etkisi dikkate alındığında söz konusu tutarın piyasada katlanan bir etki ortaya çıkaracağı,

- Hazine Müsteşarlığının kredi garanti kurumlarına kaynak aktarımının bir protokol çerçevesinde yapılacağı, bu nedenle Tasarıda ayrıntılı düzenlemelere yer verilmediği,

- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün özel tertip Devlet iç borçlanma senedi yolu ile ikrazen borçlandırılacağı ve ikrazen ihraç edilecek olan Devlet iç borçlanma senetlerinin 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasına istinaden bütçe ile ilişkilendirildiği ve aynı fıkraya istinaden limitlerinin Bütçe Kanunu ile belirlendiği,

ifade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmeleri müteakiben, Tasarı ile gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddeleri üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Tasarının; Çerçeve 1 inci maddesi ile;

- 4749 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen Geçici 20 nci maddesi; aktarılacak kaynak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin bütçeleştirilmesine ilişkin hususlara açıklık getirilmesi ve uygulamada çıkması muhtemel tereddütlerin giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması,

- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün 2009 yılı kampanya dönemi finansman açığının giderilmesine yönelik bir hükmün, 4749 sayılı Kanuna Geçici 21 inci madde olarak eklenmesi

suretiyle,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 nci ve 3 üncü maddeleri ise aynen,

kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Sait Açıba</i>	<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Necdet Ünüvar</i>
Afyonkarahisar	Isparta	Adana
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Aydoğan</i>	<i>Sadık Badak</i>	<i>Mehmet Günel</i>
Afyonkarahisar	Antalya	Antalya
(Bu Raporun Sözcüsü)		(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Özgün</i>	<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Cahit Bağcı</i>
Balıkesir	Balıkesir	Çorum
Üye	Üye	Üye
<i>Emin Haluk Ayhan</i>	<i>Mehmet Yüksel</i>	<i>Necdet Budak</i>
Denizli	Denizli	Edirne
(Muhalefet şerhim eklidir)	(Bu Raporun Sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
Mustafa Özyürek	Bülent Baratalı	<i>Harun Öztürk</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)	(Karşı oy yazısı eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Tuğrul Yemişçi</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>	<i>Mustafa Kabakcı</i>
İzmir	Kocaeli	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i>	<i>Ömer Faruk Öz</i>
Konya	Malatya	Malatya
(Muhalefet şerhi eklidir)	(Ayrışik oy yazısı ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Erkan Akçay</i>	<i>Ali Er</i>	Gürol Ergin
Manisa	Mersin	Muğla
(Muhalefet şerhi ektedir)		(İmzada bulunamadı)

Üye	Üye	Üye
<i>Münir Kutluata</i>	<i>Kadir Tıngıroğlu</i>	Hasip Kaplan
Sakarya	Sinop	Şırnak
(Muhalefet şerhim eklidir)		(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Faik Öztrak</i>	<i>Osman Demir</i>	<i>M. Akif Hamzaçebi</i>
Tekirdağ	Tokat	Trabzon
(Karşı oyum var)		(Ayrışık oy yazısı eklidir)
	Üye	Üye
	<i>Kerem Altun</i>	<i>Abdülkadir Akgül</i>
	Van	Yozgat

AYRIŞIK OY

Tasarının 1 inci Maddesi kredi garanti sisteminin daha etkin çalışabilmesi amacıyla kredi garanti kurumlarına 1 milyar TL 'ye kadar kaynak aktarılmasını düzenlemektedir. Tasarı bu yönüyle olumludur. Ancak 1 milyar TL.lik kaynak yetersizdir.

Tasariya Komisyon görüşmeleri esnasında eklenen bir madde ile Toprak Mahsulleri Ofisi'ne (TMO) 2008-2009 ürünü buğday alımlarında kullanılmak üzere ikrazen Özel Tertip Devlet Tahvili verilmesi planlanmaktadır.

TMO'nun kendi görev alanı dışında fındık alımı gibi görevlerin TMO'ya verilmesi, bunun yanı sıra, geçtiğimiz yıl buğday alımı ve ithalatında yapılan yanlış uygulamalar nedeniyle kurum halihazırda ciddi bir borç yükü altına girmiştir.

Bu yıl verilmesi planlanan Özel Tertip Devlet Tahvilleri'nin TMO tarafından önümüzdeki yıllarda geri ödenemeyeceği şimdiden bellidir. Özel Tertip Tahvillerin ikrazen verilmesi 2009 yılında yapılacağı belli olan bir bütçe harcamasını bütçe dışı bir finansman kaleminde gösterilmesi anlamına gelmektedir. Bu, bütçenin samimiyet ilkesinin açıkça ihlalidir. Ayrıca bu tür uygulamalar 2001 krizinin ardından mali şeffaflığın sağlanması yönünde elde edilen kazanımların da geriye götürülmesi anlamına gelmektedir.

Bu nedenlerle TMO' ya buğday alımları için finansman olanağı yaratılması uygun görülmele birlikte, ikrazen Özel Tertip Devlet Tahvili verilmesi yerine Normal Tertip Devlet Tahvili verilmesi ve bu harcamalarla ilgili gerekli tertiplerin açılarak, ödenek aktarımlarının yapılması bütçenin samimiyet ilkesinin bir gereğidir.

Diğer taraftan bu ve buna benzer birçok harcama artırıcı uygulama ve gelir azaltıcı düzenlemeler, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 14. Maddesi hilafına ortaya derli toplu bir hesap konmadan yapılmaktadır.

2009 bütçesinin ilk dört ayda verdiği açık 20 milyar TL 'yi aşarak; başlangıç bütçesinde öngörülenin yıllık açığın iki katına çıkmıştır.

Bu çerçevede kontrolden kaçan açıkların orta vadeli bir programla nasıl kontrol altına alınacağı ve hızla bozulan borç dinamiklerinin yeniden rayına nasıl oturtulacağına dair tutarlı, ikna edici orta vadeli bir perspektifin kamuoyunun önüne acilen konulması zaruri görülmektedir.

Ayrıca, TMO'nun tüm tarımsal ürünlere destek olması gereksinimine karşın sadece fındık ve tahıl ürünlerinin destekleme alımını yapmaktadır. Kayısı, ülkemizin çok önemli bir ihraç ürünü olmasına karşın yeterince desteklenmediği için kayısı fiyatları yurtdışında birkaç alıcı tarafından belirlenmektedir. Bu nedenle TMO tarafından kayısı ürününün de destekleme kapsamına alınması zorunludur.

M. Akif Hamzaçebi
Trabzon

Faik Öztrak
Tekirdağ

F. Mevlüt Aslanoğlu
Malatya

MUHALEFET ŞERHİ

Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik kriz 2007 yılının ikinci yarısından itibaren kendisini hissettirmeye başlamış, ekonomi üzerinde çok ciddi bir travmaya neden olmuştur. İç ve dış talep ile finansman imkanları olumsuz etkilenmiş, işsizlik patlamıştır. Ekonomik göstergelerdeki olumsuzluklar her geçen gün artmaktadır.

Ekonomik krizin sinyallerini vermeye başladığı yaklaşık iki yıldan bu yana geçen süre içinde krizin iyi yönetilememesi ekonominin her alanında güven kaybını hızlandırmış, geleceğe yönelik risk beklentilerini yükseltmiş, hemen her sektörde ağır tahribat yaşanmıştır. Sorunların gittikçe ağırlaşması karşısında hükümet hala derli toplu, kapsamlı ve köklü tedbir almamakta ısrar etmekte, uyarı ve eleştirileri dikkate almamaktadır. Hükümetin bu tutumu nedeniyle kısa ve orta vadede krizden çıkışın kolay olmayacağı, sorunların katlanarak artacağı konusunda endişelerimiz devam etmektedir.

Ekonomik krizin ortaya çıkardığı olumsuzluklar nedeniyle başta küçük ve orta büyüklükteki işletmeler olmak üzere reel sektör firmalarının finansman kaynaklarına erişimlerinde ve mevcut kredi sisteminin işleyişinde ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Başta reel sektör olmak üzere firmaların finansman imkanlarının geliştirilmesi ve kredi sisteminin etkin hale getirilmesi ekonominin acil ihtiyaçlarından birisidir. Reel sektörün üretim potansiyelinin ve istihdamın devamlılığı ile mali sektörün sağlıklı bir yapıda bulunması, istikrar ve güven ortamının oluşmasına olumlu katkı yapacaktır. Daha fazla vakit kaybetmeden bilhassa KOBİ'lerin finansman imkanlarına erişimi kolaylaştırılmalı, vergi ve enerji borçları yapılandırılmalı, KOSGEB kredilerinde ve diğer kredilerde bankaların sicil affını dikkate almamaları nedeniyle meydana gelen sorunlar giderilmeli ve kredilerin gerçek ihtiyaç sahiplerine yönlendirilmesi sağlanmalıdır. KOSGEB Cansuyu ve İhracat teşvik kredilerinin geri dönüş süreleri mevcut kriz ortamı dikkate alınarak uzatılmalıdır.

Hükümet ekonomik krize karşı önlem almakta geç kalmış, TBMM'ye getirdiği tasarılarla ağırlaşan ekonomik krize karşı geniş önlemler paketi hazırlamaktan kaçınmış, plansız ve programsız bir şekilde tali önlemlerle yetinmeye çalışmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi krizin hissedilmeye başladığı ilk günlerden itibaren krize yönelik uyarı, eleştiri ve önerilerini gerek parti gerekse meclis grubu olarak sürekli gündeme getirmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 22 Temmuz 2007 Seçim Beyannamesi'nin (Milli Duruş ve Kararlılık Belgesi) 82'inci sayfasında "KOBİ'lerin bankalardan daha fazla kredi almasını temin etmek üzere, Kredi Garanti Fonu sisteminin kaynaklarının artırılacağı, Kredi Garanti Fonu ve risk sermayesi sisteminin etkin hale getirilerek KOBİ'lerin teminat sorunun çözüleceği, Türkiye ihracat Kredi Bankası'nın (Eximbank) kaynaklarının artırılarak ve ihracatın finansmanında ve sigortalanmasında etkinliği artırılarak ihracata dayalı bir büyüme yapısına katkıda bulunması sağlanacağı ifade edilmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi "Küresel Finans Krizi İzleme ve Değerlendirme Komisyonu"nun TBMM'de 22.10.2008 tarihinde yapmış olduğu "Küresel Mali Kriz" konulu basın toplantısında; esnaf ve sanayicimiz ile KOBİ'lere yönelik kredilerin devamlılığının sağlanması için, küresel krizle birlikte meydana gelen nakit sıkışıklığı ve kredi kullanımında yaşanan problemlerin aşılması için alınması gereken önlemlere yönelik uyarı ve öneriler dile getirilmiştir.

Tasarıya ilişkin görüşlerimiz aşağıda açıklanmıştır:

Tasarının 1'inci maddesiyle 4759 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenen Geçici Madde 20 ile finansman imkanlarını geliştirmek ve kredi sisteminin etkin işlemesine katkı sağlamak amacıyla firmalara kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarına 1 milyar Türk Lirasına kadar nakit kaynak aktarmaya ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Başkan; nakit aktarımı ve/veya ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri için Müsteşarlık bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine 1 milyar Türk Lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.

Nakit kaynak aktarılacak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilerek Müsteşarlığın destek sağlayacağı kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarında pay sahibi olacak bankaların sahip oldukları paylar, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 25'inci, 48'inci, 49'uncu, 50'nci, 53'üncü, 54'üncü ve 56'ncı maddelerinin uygulamasında dikkate alınmamaktadır.

Bu madde kapsamında nakit kaynak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi aktarılabilecek kredi garanti kurumları ile aktarılabilecek kaynağın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmektedir.

Firmaların finansman imkanlarını geliştirmeyi ve kredi sisteminin etkin işlemesine katkı sağlamayı amaçlayan bu düzenleme ekonomik krizin kendini göstermeye başladığı zamandan bu yana geçen yaklaşık iki yıla yakın süre dikkate alındığında oldukça geç kalmış bir düzenlemedir. Ayrıca kredi garantisi verilecek 1 milyar Türk Lira'lık kaynak da son derece yetersizdir. Mart 2009 itibarıyla bankacılık sisteminde toplam kredi hacminin 374 milyar Türk Lirası düzeyinde olduğu da dikkate alındığında kaynağın yetersiz olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. 1 milyar Türk Liralık kaynak tutarı KOBİ'lerin finansman sorununu çözmekten uzaktır. Kaldı ki firmaların kredi sıkıntısı sadece kaynak yetersizliği değildir. Kredi Garanti Fonu'nun işler hale gelmesinde ve krediye erişimde de sorunlar vardır. Ayrıca hükümetin aldığı ekonomik kararlarda da ciddi bir koordinasyon noksanlığı vardır.

Hükümetin hazırladığı her tasarıda aynı konularda parça parça düzenlemeler yapılması, alınmak istenen tedbirlerin psikolojik etkisini de azaltmaktadır. Aktarılabilecek kaynağın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenirken krediye erişimi etkin hale getirecek ve kredi kullanım şartlarını kolaylaştıracak düzenlemelere ihtiyaç bulunmaktadır.

Tasarının 1'nci maddesi ile 4749 Sayılı Kamu Finansmanı Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenen Geçici Madde 21 ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün 2009 yılı kampanya dönemi finansman açığının karşılanmasını teminen Hazine Müsteşarlığı'na ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilecektir.

Hem üreticiyi hem de tüketiciyi koruma ve fiyat regülasyonunu sağlamakla görevli Toprak Mahsulleri Ofisi ve benzeri kurumlar AKP Hükümetleri döneminde kötü yönetim anlayışı nedeniyle işlevsiz ve sürekli zarar eden kurumlar haline dönüşmüştür.

Tasarının 1'nci maddesine eklenen Geçici 21'inci maddede herhangi bir parasal limit belirtilmemektedir. Her ne kadar 2009 yılı Bütçe Kanununun 19'uncu maddesi ile Hazine Müsteşarlığına Bütçenin yüzde 1'i nispetinde ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç yetkisi verilmiş olsa dahi, karşılanacak finansman açığı limitinin bu maddede belirtilmesi gerekirdi. Ayrıca bu düzenlemenin ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilmesi yoluyla değil, bütçenin ilgili tertibine ödenek konulması suretiyle yapılması daha yerinde olacaktır.

18.2.2009 tarih ve 5838 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 25'inci maddesine eklenen Geçici Madde 19 ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2009 yılı finansman açığının karşılanmasını teminen Hazineden olan görev zararı alacaklarına ve ödenmemiş Sermayesine mahsuben Müsteşarlıkça Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edilebileceği, bu kapsamda ihraç edilecek Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri için, Müsteşarlık Bütçesinin ilgili tertiplerine 1 milyar Türk Lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır. Görüldüğü üzere 5838 Sayılı Kanun ile yapılan düzenleme hem bütçe ile ilişkilendirilmiş, hem de parasal limit belirtilmiştir. Oysa bu tasarıdaki düzenlemede parasal limit bulunmadığı gibi bütçe ile de ilişkilendirilmemiştir.

Son altı yılda yaklaşık 3 milyar Türk Lirasından fazla görev zararı bulunan Toprak Mahsulleri Ofisinin etkin ve verimli bir yönetime kavuşturulması önem arz etmektedir.

Münir Kutluata

Sakarya

Emin Haluk Ayhan

Denizli

Mustafa Kalaycı

Konya

Mehmet Günal

Antalya

Erkan Akçay

Manisa

KARŞI OY YAZISI

"Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" prensip olarak olumlu değerlendirilmekle birlikte, aşağıdaki tespitlerin Genel Kurulun bilgisine sunulması gerekli görülmüştür.

1. Bu tasarının gündeme gelmesi, finansal krizin ülkemizde reel sektörü derinden etkilemeye başladığı, Hükümetin krize karşı bütüncül tedbirler almakta geç kaldığı ve kararsızlık gösterdiği, krizden çıkışın 2011 yılına kaydığının söylenmeye başlandığı bir döneme rastlamaktadır.

2. Hükümet, kredi garanti sistemini getireceğini aylardır söylemesine rağmen ancak bugün getirebilmiştir. 7 yıldır tartışılan teşvik sisteminin hala ortaya konulamamış olması da Hükümetin ekonomide kararsızlığını ortaya koyan bir başka temel konudur. Tasarı ile getirilen kredi garanti müessesesi geçici bir düzenleme mi olmalıdır yoksa sürekli bir mekanizma olarak tasarlanmalı mıdır? Genel Kurul bunun da kararını vermelidir.

3. Bütçeden kaynak aktarılabilecek kredi garanti kurumlarının hangileri olacağı tasarıda yer almamaktadır. Sayın bakan komisyonda bu kurumların Bakanlar Kurulunca tespit edileceğini ifade etmiştir. Bakanlar Kurulu kredi garanti kurumlarını belirlerken ve kredi garantileri sağlarken hangi ölçütleri esas alacaktır? Kimlere ve hangi sektörlerle kredi garantisi verileceği belirlenmezden önce, bölge ve proje bazlı teşviklerin ortaya konulmuş olması gerekmez mi?

4. 2009 yılı bütçe açığının başlangıçta öngörülen tutarın (10.4 milyar TL) yaklaşık beş katına çıkacağı (47-48 milyar TL) Hükümet tarafından yapılan revizyonla kabul edildiğine göre, tasarı ile yapılan düzenleme, kamunun borçlanma ihtiyacının arttığı bu dönemde ne kadar etkili olacaktır? 13 Mayıs 2009 tarihi itibarıyla son bir yıl içinde bankaların kredi hacmindeki artışa baktığımızda, artışın 38.5 milyar TL'sinin bono ve tahvile, 37 milyar TL'nin de reel sektöre aktarıldığı görülmektedir. Bu rakamlar bankaların kamu ve reel sektör arasında bir kardeş payı yaptığını göstermektedir. Kamu ve özel sektör arasında kredi kullanma konusundaki rekabetin, önümüzdeki dönemde kredi faizlerini tekrar yükseltebileceği, bunun da büyümeyi olumsuz etkileyeceği görülmelidir.

5. Kamu bugün reel sektöre, bu arada KOBİ'lere verilen kredi hacminin genişletilmesi amacıyla tasarı ile öngörülen sistemi hayata geçirmeye çalışmaktadır. Hükümet bir taraftan bu tasarıyı gündeme getirirken, diğer taraftan KOBİ'lere, küçük esnaf ve sanatkarlarla çiftçilere kredi veren Ziraat Bankası ve Halk Bankasını özelleştirmek istemektedir. Bu bir çelişki değil midir?

6. Dünyada kriz mali sektörü vururken, bizde mali kuruluşların 2008 yılında % 9.1 oranında büyümesinde Kamunun bankalardan yaptığı borçlanma ne kadar etkili olmuştur?

7. Komisyon görüşmeleri sırasında tasarıya eklenen bir madde ile TMO'nun 2009 yılı alımları için gerekli finansman açığını karşılamak üzere Hazine Müsteşarlığına ikrazen özel tertip DİBS ihraç yetkisi verilmiştir.

Bakanlık, 4749 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına gönderme yaparak, ikrazen özel tertip DİBS ihracı için, karşılığında ilgili yıl bütçe kanununa yeterli ödenek konulmasına gerek olmadığını, bu nedenle maddede miktar belirtilmediğini ifade etmiştir.

İkrazen yapılacak özel tertip DİBS ihraçlarında, bütçede karşılığında ödenek bulunması şartının aranmayacağı yolundaki söz konusu hükmün, TMO için ihtiyaç duyulan finansman açığının parlamentonun bilgisine sunulmayacağı anlamına gelmeyeceği açıktır. Gerekli finansman açığının

hesaplanarak tahmini tutarının tasarıya, örneğin 5 milyar TL'ye kadar şeklinde ilave edilmesinin, parlamentonun neye izin verdiğini bilmesi açısından zorunlu olduğu düşünülmektedir. Çünkü bu borçlanma için ödenek koşulunun aranmaması ayrı bir şey, parlamentonun tavan belirleyerek izin vermesi ayrı bir şeydir.

Nitekim, 2009 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında "Bu Kanunun 1 inci maddesi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 1'ine kadar ikrazen özel tertip DİBS ihraç edilebilir." denilmektedir. Bu hükme göre parlamento 2009 yılında Hükümete 257.7 Milyar TL tutarındaki başlangıç ödeneğinin % 1'i olan 2.6 milyar TL'ye kadar ikrazen özel tertip DİBS ihraç edebilme izni vermiştir. Görüldüğü gibi parlamento bütçe kanunu ile Hükümete bu alanda verdiği yetkinin tavanını belirlemiştir. Bütçe kanunu ile öngörülen bu tutar yeterli olmayabilir. O zaman Hükümet getirdiği tasarıda istediği yetkinin tavanını mutlaka belirtmek durumundadır.

Öte yandan, 18.2.2009 tarih ve 5838 sayılı yasanın Geçici 19 uncu maddesi ile, TMO Genel Müdürlüğünün 2009 yılı finansman açığının karşılanmasını teminen Hazineden olan görev zararı alacaklarına ve ödenmemiş sermayesine mahsuben Müsteşarlıkça TMO Genel Müdürlüğüne Özel Tertip DİBS ihraç edilebileceği, bu kapsamda ihraç edilecek özel tertip DİBS için, Müsteşarlık Bütçesinin ilgili tertiplerine 1 milyar Türk Lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanının yetkili olacağı, şeklinde düzenleme yapılmıştı.

Bütün bu gelişmeler, Hükümetin, TMO'nun 2009 yılı finansman ihtiyacını bir türlü saptayamadığını ortaya koymaktadır. Bunun da adı yönetimde basiretsizliktir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle çoğunluk görüşüne tam olarak iştirak edilememiştir.

Saygıyla arz olunur.

Harun Öztürk

İzmir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 20- Finansman imkanlarını geliştirmek ve kredi sisteminin etkin işlemesine katkı sağlamak amacıyla firmalara kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarına 1 milyar Türk Lirasına kadar nakit kaynak aktarmaya ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Bakan; ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senedi için Müsteşarlık bütçesine tertip açmaya ve bu tertibe 1 milyar Türk Lirasına kadar ödenek aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Nakit kaynak aktarılacak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilerek Müsteşarlığın destek sağlayacağı kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarında pay sahibi olacak bankaların sahip oldukları paylar, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 25 inci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 53 üncü, 54 üncü ve 56 ncı maddelerinin uygulanmasında dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamında nakit kaynak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi aktarılacak kredi garanti kurumları ile aktarılacak kaynağın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir."

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 20- Finansman imkanlarını geliştirmek ve kredi sisteminin etkin işlemesine katkı sağlamak amacıyla firmalara kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarına 1 milyar Türk Lirasına kadar nakit kaynak aktarmaya ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Bakan; nakit aktarımı ve/veya ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri için Müsteşarlık bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine 1 milyar Türk Lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Nakit kaynak aktarılacak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilerek Müsteşarlığın destek sağladığı kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarında bankaların sahip oldukları paylarla ilgili olarak, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 25 inci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 53 üncü, 54 üncü, ve 56 ncı maddeleri uygulanmaz.

Bu madde kapsamında nakit kaynak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi aktarılacak kredi garanti kurumları ile aktarılacak kaynağın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 21- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün 2009 yılı kampanya dönemi finansman açığının karşılanmasını teminen Hazine Müsteşarlığınca ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir."

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı V.

B. Atalay

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı V.

B. Arınç

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

